

Miljöansvarsrapporten 2020–2021

VD/4054/11.00.00.01/2019

KR/JV/TKR/AH/EA

Vanda stads miljöansvarsrapport 2020–2021 är färdig. Målen i Vandas stadsstrategi är att uppnå klimatneutralitet före år 2030. För att uppnå målet godkände stadsfullmäktige i juni 2018 stadens vägkarta för resurssmarthet 2030, ur vilken verksamhetsområdenas verkställighetsprogram har härletts för den innevarande fullmäktigeperioden. Två gånger per fullmäktigeperiod görs en uppföljning av hur stadens vägkarta för resurssmarthet förverkligats; en delrapportering gjordes år 2019 i Vandas miljörapport. Vägkartan uppdateras i år och en rapport ges om den våren 2022.

I miljöansvarsrapporten sammanställs årligen också hur verksamhetsområdenas planer för hur vägkartan förverkligas framskrider. Utöver detta ger man i planen exempel på årliga goda verksamhetssätt och handlingar i Vanda för att främja resurssmarthet. I rapporten har också stadens indikatorer på ekologisk hållbarhet sammanställts, med vilka utvecklingen har följts upp sedan år 2007.

Vanda stad utsåg i början av 2020 en temagrupp för klimatneutralitet som är en av stadens sju strategiska temagrupper. För temagruppen för klimatneutralitet utsågs en ledningsgrupp som följer upp och främjar uppnåendet av målet om ett klimatneutralt Vanda 2030. I slutet av år 2020 gick Vanda också med i HINKU-nätverket för klimatneutrala kommuner som första kommun i huvudstadsregionen. För att underlätta och förtydliga rapporteringen av åtgärderna i Vandas vägkarta för resurssmarthet inleddes år 2020 också utvecklingen av ett digitalt miljövaktverktyg som tas i bruk år 2021.

Utsläppen av växthusgaser i Vanda har minskar något varje år från år 2010 och samma trend har fortsatt. Av växthusutsläppen kommer tre fjärdedelar från energiproduktion och energiförbrukning, trafiken medräknad. År 2019 minskade utsläppen i Vanda mest bland huvudstadsregionens kommuner, vilket huvudsakligen var en följd av Vanda Energi Ab:s beslut om att börja använda mer biobränslen i produktionen av fjärrvärme, då användningen av stenkolk och naturgas minskade avsevärt. I dagsläget går Vanda i linje med den eftersträfvade minskningen av utsläpp.

Vandas områden ska minska växthusgasutsläppen med 80 procent jämfört med utsläppen år 1990 för att stadens mål om klimatneutralitet ska uppnås före år 2030. Dessutom ska de återstående utsläppen kompenseras. År 2019 var utsläppen för första gången mindre än 1000 kt CO²-ekv (*kiloton koldioxidequivalerter*). Trots det är det långt tills det slutgiltiga målet, dvs. 215 kt CO²-ekv utsläpp, uppnås. I huvudstadsregionen har HRM hand om beräkningen av utsläpp och utsläppsuppgifterna för år 2020 fås i maj 2021.

Miljöansvarsrapporten har utformats enligt filerna på kartan för resurssmarthet: Energiproduktion och -förbrukning, samhällsstruktur och mobilitet, förslitning och material och Vandabo och ansvarsfull. Enligt rapporten har majoriteten av verksamhetsområdenas åtgärder i vägkartan för resurssmarthet och planerna för genomförande inletts och fortskrider enligt planerna. För vissa åtgärders del har man varit tvungen att skjuta upp starten eller se över målen.

Energiproduktion och -förbrukning

Då utsläppen från energiproduktion och -förbrukning minskat bildar utsläppen från trafiken en allt större del av växthusgasutsläppen i Vanda. Vid stadsmiljöns verksamhetsområde har man fortsatt minska sina egna direkta utsläpp och bland annat målet i KETS-avtalet (kommunernas

energieffektivitetsavtal) om en minskning av elförbrukningen med 7,5 procent under perioden 2017–2025 lär uppnås enligt uppgifterna för år 2020.

Användningen av förnybar energi ökas i stadens egna lokaler. I fortsättningen införs jordvärme i alla nybyggnader där den är den mest klimatneutrala och kostnadseffektiva uppvärmningsformen. Byggandet av solesystem fortsätter i samtliga nybyggnadsobjekt. För närvarande tänker man också ut riktlinjer som gäller solesystem för ombyggnadsobjekt.

Sommaren 2020 påbörjades som stadens interna arbete en utredning om hur staden särskilt genom markanvändningsmetoder kan styra uppnåendet av målen för klimatneutralitet och resurssmårhet i olika stadsområden. Målet är att utarbeta graderbara och konkreta styrmetoder för resurssmart och klimatneutral utveckling av områden. Utredningen färdigställs hösten 2021 och det är meningen att inkludera åtgärderna i vägkartan för resurssmårhet som uppdateras och verkställighetsplanerna. Samtidigt har man inom staden berett en uppdatering av riktlinjerna för fastighetsledning – också i dem ligger miljöfrågor i fokus. Arbetet är avsett att bli klart inom år 2021. Utöver detta utarbetades riktlinjer för gröna tak och riktlinjer för byggande i trä, vilka som bäst håller på att bli färdiga. Resurssmårhet togs också som utgångspunkt för byggandet av stadens nya kontorshus vid Konvaljvägen 13: i samband med konkurrensutsättningen av entreprenaden utvecklade man och inledde pilotprojekt om ännu mer övergripande miljökriterier.

Samhällsstruktur och mobilitet

Enligt miljörapporten kommer resurssmårhetens principer i planeringen av markanvändning och trafik tydligt till uttryck i stadens nya generalplan som godkändes i början av 2021 och planeringen av spårvägen. Man har eftersträvat bättre energieffektivitet både i det gamla bostadsbeståndet och särskilt i nytt byggande. Kommunikationen och samarbetet har förbättrats.

Man försöker göra projektspecifika bedömningar av klimatpåverkan av mer detaljerade detaljplaner. Det är fortfarande en utmaning att bedöma klimatpåverkan och nya handlingssätt för hur klimatneutralitet ska uppnås har utarbetats och pilotprojekt har gjorts bland annat i Aviapolisområdet. Arbetet med att förbättra och elektrifiera kollektivtrafiklinjerna utökades, trots att pandemin minskade antalet kollektivtrafikanvändare. I rapporten om utvecklingen av parkeringen i Vanda 2020–2025 gavs riktlinjer för de kommande årens åtgärder för utveckling av parkeringen. I generalplanen fastställdes ett nätverk av cykelbanor vars byggande redan pågår för fullt. Också vinterunderhållet har främjats. I och med green deal-avtalet om utsläppsfria byggarbetsplatser förband sig Vanda hösten 2020 till att gradvis gå över till fossilfrihet och nollutsläpp före år 2030 beträffande de byggmaskiner som staden äger och de entreprenader som staden konkurrensutsätter.

Naturens mångfald och naturbaserade lösningar för bland annat hanteringen av dagvatten lyftes fram i bred utsträckning år 2020. Den nya generalplanen innehåller ett stort antal nya reserveringar för naturskyddsområden och i hanteringen av dagvatten provades nya innovativa lösningar. Gröneffektivitetsverktyget utvecklades och stadens kolreserver utreddes. Båda har en central roll när det gäller att anpassa staden till klimatförändringen.

Vid stadskulturens verksamhetsområde utarbetades riktlinjer för kulturmiljön som samarbete mellan verksamhetsområdena. Kulturmiljön omfattar kulturlandskap, byggd kulturmiljö, fornlämningar och vårdbiotoper. Vägkartan för resurssmårhet var en av programmen bakom riktlinjerna. Inom idrottsservicen vid stadskulturen och vid verksamhetsområdet för fostran och lärande satsade man på att främja användningen av hållbara färdmedel och möjligheterna att röra sig i närnaturen. Bland annat är

verksamheterna Daghemmet i rörelse, Skolan i rörelse och Studier i rörelse aktiva och möjliggör ett flertal sätt för hållbar rörelse.

Förslitning och material

Vid stadsplaneringens verksamhetsområde har den cirkulära ekonomin tagits upp centralt i stadens nya riktlinjer för fastighetsledning och de kommer också att uppdateras i anvisningarna för planeringen av byggandet. I stadens daghemskoncept och anvisningarna för planeringen av övriga byggnader betonas flexibla ändringsmöjligheter och allaktivitetslokaler. Den cirkulära ekonomin och återanvändningen framträder i ännu större utsträckning också i byggandet av infrastruktur och utredningen av resurssmarthet i anslutning till planeringen av spårvägen för med sig nya styrmetoder också för byggandet av infrastruktur. Miljökriterierna för upphandlingar utvecklas också i fråga om den cirkulära ekonomin.

Inom grundberedningen har förankringen av åtgärderna i det handlingsprogram för jord- och stenmaterial som utarbetades år 2019 inletts i nya tematiserade massabalansgrupper. En kolkalkylator i anslutning till hanteringen av massabalans har använts i Ankiparkens objekt. En konsultbeställning har gjorts i anslutning till planerna för Skrapbergsparken, där återvinningsmaterial utnyttjas i områdesanvändningen och där det också finns möjlighet att göra koldioxidberäkningar. Från de här pilotprojekten får man erfarenheter som kan användas för utvecklingen av kalkyleringsverktyg. Pilotprojekt om nya verksamhetssätt inom den cirkulära ekonomin genomförs också i anslutning till EU:s CIRCulT-projekt (Circular Construction In Regenerative Cities) och i det gemensamma utvecklingsarbetet deltar också Huvudstadsregionens Återanvändningscentral. Staden undersöker också möjligheten att börja använda bildelningsbilar och delade elcyklar – drygt etthundra avgiftsfria allmänna parkeringsplatser har reserverats för bildelningsbilar.

Flera håll inom verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning samt verksamhetsområdet för fostran och lärande har haft en minskning av måltidsservicens miljöbelastning och förstärkande av ansvarsfullheten som tema, bland annat beräknades måltidsservicens koldioxidavtryck. Möjligheten hos barn och unga att delta i planeringen och utvecklingen av måltider har utökats tillsammans med måltidsservicens producenter.

Vandabo och ansvarsfull

Vid stadsmiljöns verksamhetsområde förstärks och stöds Vandabornas relation till naturen och år 2020 ordnades ett mindre antal talkon och utflykter än vanligt på grund av pandemin. Däremot delades information genom videor och andra kommunikationsmedel. För att stödja företagens miljöansvar gick man med i nätverket för klimatpartnerskap och fortsatte marknadsföringen av ekokompassens miljösystem till företag.

Stadskulturens verksamhetsområde ordnade ett flertal temautställningar på Vandainfo, bland annat föreningen Vantaan fotokerhos Småkrypsutställning och Vanda Energis utställning #Stenkolsfritt2022. Skräppoliserna vid Vanda Energi besökte Vandainfo i början av år 2020. Vandainfo fungerar också som infopunkt för rättvis handel. Vid verksamhetsområdet för fostran och lärande ligger fokus på fostran till ansvarsfulla Vandabor. En väsentlig del av de planer för fostran och undervisning som styr arbetet är att förstärka och möjliggöra en hållbar livsstil.

Det är ännu svårt att utvärdera vilken effekt åtgärderna i vägkartan för resurssmarthet har, men arbetet för att utveckla utvärderingen pågår fortlöpande både på en riksomfattande nivå och inom staden.

Rapporten har sammanställts och redigerats vid miljöcentralen ur material som producerats av flera sakkunniga inom staden. Vandas miljöansvarsrapport är tillgänglig på stadens webbplats fr.o.m. 12.4.2020 kl. 16.00.

https://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/ymparistopalvelut/resurssiviisas_vantaa.

Miljönämnden 15.4.2021 § 6

Förslag av tf. biträdande stadsdirektören:

Nämnden beslutar att

- a) godkänna miljöansvarsrapporten 2020–2021 och
- b) föreslå för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige att den antecknas för kännedom.

Beslut:

Beslut fattades i enlighet tf. biträdande stadsdirektörens förslag.

Stadsstyrelsen 26.4.2021 § 20

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) anteckna miljöansvarsrapporten 2020–2021 för kännedom, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att rapporten antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 10.5.2021 § 10

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna miljöansvarsrapporten 2020–2021 för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Tina Kristiansson, miljöplanerare, tfn 050 314 5684, [foramn.efternamn\[at\]vantaa](mailto:foramn.efternamn[at]vantaa)